

Judikatūras krājums

TIESAS SPRIEDUMS (piektā palāta)

2016. gada 10. novembrī*

Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu — Preču zīmes — Direktīva 2008/95/EK — 7. panta 2. punkts — Farmaceutiskie produkti — Paralēlais imports — Tirgu sadale — Nepieciešamība pārsaiņot preci, uz kuras ir norādīta preču zīme — Farmaceutisks produkts, ko eksporta un importa tirgos vienādos iepakojumos laidis preču zīmes īpašnieks

Lieta C-297/15

par lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu atbilstoši LESD 267. pantam, ko *Sø- og Handelsretten* (Jūras un komercietu tiesa, Dānija) iesniedza ar lēmumu, kas pieņemts 2015. gada 10. jūnijā un kas Tiesā reģistrēts 2015. gada 18. jūnijā, tiesvedībā

Ferring Lægemedler A/S, kas pārstāv *Ferring BV*,

pret

Orifarm A/S.

TIESA (piektā palāta)

šādā sastāvā: palātas priekšsēdētājs Ž. L. da Krušs Vilasa [*J. L. da Cruz Vilaça*] (referents), tiesneši M. Bergere [*M. Berger*], E. Borgs Bartets [*A. Borg Barthet*], E. Levits un F. Biltšens [*F. Biltgen*],

ģenerāladvokāts M. Vatelē [*M. Wathelet*],

sekretārs A. Kalots Eskobars [*A. Calot Escobar*],

ņemot vērā rakstveida procesu,

ņemot vērā apsvērumus, ko sniedza

— *Ferring Lægemedler A/S*, kas pārstāv *Ferring BV*, vārdā — *T. Ryhl*, advokat,

— *Orifarm A/S* vārdā — *K. Jensen*, advokat,

— Eiropas Komisijas vārdā — *H. Støvlbæk* un *T. Scharf*, kā arī *J. Samnadda*, pārstāvji,

ņemot vērā lēmumu, kas pieņemts pēc ģenerāladvokāta uzklaušīšanas, izskatīt lietu bez ģenerāladvokāta secinājumiem,

pasludina šo spriedumu.

* Tiesvedības valoda – dāņu.

Spriedums

- 1 Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu ir par to, kā interpretēt Eiropas Parlamenta un Padomes 2008. gada 22. oktobra Direktīvas 2008/95/EK, ar ko tuvina dalībvalstu tiesību aktus attiecībā uz preču zīmēm (OV 2008, L 299, 25. lpp.), 7. panta 2. punktu.
- 2 Šis lūgums ir iesniegts saistībā ar tiesvedību starp *Ferring Lægemidler A/S*, kas pārstāv *Ferring BV* (turpmāk tekstā – “*Ferring*”), un *Orifarm A/S* par *Ferring* iebildumu par kādu tā ražotu zāļu, kuras atkārtoti iepakojumā *Orifarm*, tirdzniecību Dānijā paralēlā importa, ko šis pēdējais minētais uzņēmums veic no Norvēģijas, kontekstā.

Atbilstošās tiesību normas

EEZ līgums

- 3 1992. gada 2. maija Līguma par Eiropas Ekonomikas zonu (OV 1994, L 1, 3. lpp.; turpmāk tekstā – “EEZ līgums”) 13. pantā ir pārņemts LESD 36. pants.
- 4 Direktīva 2008/95 ir iestrādāta EEZ līgumā ar EEZ Apvienotās komitejas 2009. gada 4. decembra Lēmumu Nr.146/2009, ar ko groza EEZ līguma XVII pielikumu (intelektuālais īpašums) (OV 2010, L 62, 43. lpp.).

Savienības tiesības

- 5 Saskaņā ar Direktīvas 2008/95 7. pantu:

“1. Preču zīme nedod īpašniekam tiesības aizliegt tās lietošanu attiecībā uz precēm, ko laidis Kopienas tirgū, izmantojot šo preču zīmi, īpašnieks vai kas laistas Kopienas tirgū ar īpašnieka piekrišanu.

2. Šā panta 1. punktu nepiemēro, ja īpašniekam ir likumīgi iemesli iebilst pret preču turpmāku tirdzniecību, jo īpaši – ja pēc laišanas tirgū preču stāvoklis ir izmainījies vai pasliktinājies.”

Dānijas tiesības

- 6 No lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu izriet, ka *varemærkeloven* (Likums par preču zīmēm), ar ko Dānijā ir transponēta Direktīva 2008/95, 6. pants būtībā ir identisks Direktīvas 2008/95 7. pantam.

Pamatlieta un prejudiciālie jautājumi

- 7 *Ferring* Dānijā, Somijā, Zviedrijā un Norvēģijā pārdod zāles ar tam piederošo preču zīmi *Klyx*. Visās šajās valstīs *Klyx* tiek tirgotas vienādos iesaiņojumos, proti, 120 ml vai 240 ml tilpuma flakonos, kā arī iepakojumos ar vienu vai desmit šo produktu devām.
- 8 Paralēlā importa darbību ietvaros *Orifarm* iepērk *Klyx* Norvēģijā desmit flakonu kastītēs un pārdod šo produktu Dānijas tirgū, pirms tam to atkārtoti iepakojot jaunos viena flakona iepakojumos, uz kuriem izvietota preču zīme *Klyx* (turpmāk tekstā – “apstrīdētā atkārtotā iepakojšana”).
- 9 Iesniedzējtiesā *Ferring* norāda, ka tas var likumīgi iebilst pret apstrīdēto atkārtoto iepakojšanu, jo, pirmkārt, tā nav nepieciešama, lai tirgotu paralēli importēto produktu un, otrkārt, minētā atkārtotā iepakojšana ir pamatojama vienīgi ar importētāja priekšrocību gūšanu.

- 10 *Orifarm* savukārt uzskata, ka atkārtota iepakošana ir nepieciešama, lai piekļūtu tam Dānijas *Klyx* tirgus segmentam, ko veido šī produkta viena flakona iepakojumi.
- 11 Iesniedzējtiesa norāda, ka no Tiesas judikatūras izriet, ka preču zīmes īpašnieks nevar iebilst pret atkārtoto iepakojumu, ja iebilduma rezultātā tiek veicināta tirgu sadale. Tā tas būtu gadījumā, ja iebilduma rezultātā tiktu liegta atkārtota iepakošana, kas nepieciešama zāļu tirdzniecībai importētājvalstī. Šādos apstākļos iesniedzējtiesa vaicā, vai apstrīdētā atkārtotā iepakošana ir uzskatāma par “nepieciešamu”, ievērojot, ka *Klyx* viena vai desmit flakonu iepakojumos ir pieejams visās EEZ līgumslēdzējās valstīs, kurās tas tiek laists tirgū, tostarp valstīs, uz kurām attiecas pamatlieta.
- 12 Šādos apstākļos *Sø- og Handelsretten* (Jūras un komercietu tiesa) nolēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai šādus prejudiciālus jautājumus:
- “1) Vai Direktīvas 2008/95 7. panta 2. punkts un ar to saistītā judikatūra ir jāinterpretē tādējādi, ka preču zīmes īpašnieks var likumīgi iebilst pret to, ka paralēlais importētājs turpināti tirgo zāles, ja tas zāles ir pārsaiņojis jaunā ārējā iepakojumā un no jauna piestiprinājis preču zīmi, situācijā, kad preču zīmes īpašnieks ir tirgojis zāles tāda paša tilpuma un tāda paša izmēra iepakojumos visās Eiropas Ekonomikas zonas valstīs, kurās zāles tiek pārdotas?
- 2) Vai atbilde uz pirmo jautājumu būs atšķirīga, ja preču zīmes īpašnieks gan eksporta valstī, gan importa valstī zāles ir tirgojis, izmantojot divus atšķirīga izmēra iepakojumus (desmit flakonu iepakojumu un viena flakona iepakojumu) un importētājs ir iegādājies desmit flakonu iepakojumus eksporta valstī un pārsaiņojis tos viena flakona iepakojumos, uz kuriem pirms preču tirgošanas importētājvalstī ir no jauna piestiprināta preču zīme.”

Par prejudiciālajiem jautājumiem

- 13 Ar saviem jautājumiem, kuri jāizskata kopā, iesniedzējtiesa būtībā jautā, vai Direktīvas 2008/95 7. panta 2. punkts ir interpretējams tādējādi, ka preču zīmes īpašnieks var iebilst pret to, ka paralēlais importētājs turpina tirgot zāles, ja pēdējais minētais ir šīs zāles atkārtoti iepakojis jaunā iepakojumā un uz tā izvietojis preču zīmi.
- 14 Šajā ziņā ir jāatgādina, pirmkārt, ka preču zīmes īpašais mērķis ir garantēt preces, uz kuras ir norādīta šī preču zīme, izcelsmi un šīs preces atkārtota iepakošana, ko ir veikusi trešā persona bez īpašnieka atļaujas, var reāli apdraudēt šo izcelsmes garantiju (pēc analogijas skat. spriedumu, 2007. gada 26. aprīlis, *Boehringer Ingelheim* u.c., C-348/04, EU:C:2007:249, 14. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 15 Otrkārt, ir jānorāda, ka saskaņā ar Direktīvas 2008/95 7. panta 2. punktu preču zīmes īpašnieka iebildumi pret atkārtotu iepakojumu, kas ir uzskatāmi par atkāpi no preču brīvas aprites, nav pieļaujami, ja īpašniekam īstenojot šīs tiesības, tiek radīts slēpts ierobežojums tirdzniecībai starp EEZ līguma dalībvalstīm šī līguma 13. panta otrā teikuma izpratnē (pēc analogijas attiecībā uz LESD 36. panta otro teikumu skat. spriedumu, 2007. gada 26. aprīlis, *Boehringer Ingelheim* u.c., C-348/04, EU:C:2007:249, 16. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 16 Šādu slēptu ierobežojumu minētās normas nozīmē rada tas, ka preču zīmes īpašnieks izmanto savas tiesības iebilst pret atkārtoto iepakojumu, ja šīs tiesību izmantošana sekmē mākslīgu EEZ līgumslēdzēju valstu tirgu sadali, taču atkārtotā iepakošana notiek tā, ka īpašnieka leģitīmās intereses tiek ievērotas (pēc analogijas attiecībā uz LESD 36. panta otro teikumu skat. spriedumus, 2007. gada 26. aprīlis, *Boehringer Ingelheim* u.c., C-348/04, EU:C:2007:249, 17. punkts, kā arī 2011. gada 28. jūlijs, *Orifarm* u.c., C-400/09 un C-207/10, EU:C:2011:519, 24. punkts un tajā minētā judikatūra).

- 17 Mākslīgu EEZ līgumslēdzēju valstu tirgu sadali sekmē preču zīmes īpašnieka iebildumi pret atkārtotu iepakošanu, ja tā ir nepieciešama, lai paralēli importēto precī varētu pārdot importētājā dalībvalstī (pēc analogijas skat. spriedumu, 2007. gada 26. aprīlis, *Boehringer Ingelheim u.c.*, C-348/04, EU:C:2007:249, 18. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 18 Kā izriet no Tiesas judikatūras, dalībvalstu aizsargātās preču zīmes īpašnieka tiesības iebilst pret atkārtoti iepakotu preču, uz kurām norādīta preču zīme, tirdzniecību ir jāierobežo tikai tajos gadījumos, kad atkārtota iepakošana, ko veic importētājs, ir nepieciešama, lai tirgotu precī importētājā dalībvalstī (pēc analogijas skat. spriedumu, 1996. gada 11. jūlijs, *Bristol-Myers Squibb u.c.*, C-427/93, C-429/93 un C-436/93, EU:C:1996:282, 56. punkts).
- 19 No šiem apsvērumiem izriet, ka preču zīmes īpašnieks var aizliegt veikt izmaiņas, kas saistītas ar zāļu, uz kurām ir norādīta preču zīme, jebkādu atkārtotu iepakošanu, kura pati par sevi rada risku, ka varētu tikt ietekmēts zāļu sākotnējais stāvoklis, ja vien atkārtota iepakošana nav nepieciešama, lai paralēli importētās preces varētu pārdot, un ja tiek aizsargātas īpašnieka leģitīmās intereses (pēc analogijas skat. spriedumus, 2002. gada 23. aprīlis, *Boehringer Ingelheim u.c.*, C-143/00, EU:C:2002:246, 34. punkts, kā arī 2007. gada 26. aprīlis, *Boehringer Ingelheim u.c.*, C-348/04, EU:C:2007:249, 19. punkts).
- 20 It īpaši attiecībā uz nosacījumu par atkārtotas iepakošanas nepieciešamību ir jānorāda, ka tā ir jāanalizē, ņemot vērā tos apstākļus tirdzniecības brīdī importētājvalstī, kuru dēļ ir objektīvi nepieciešams, lai zāles šajā valstī varētu tirgot paralēlais importētājs. Preču zīmes īpašnieka iebildumi pret atkārtotu iepakošanu nav pamatoti, ja tie traucē importētās preces faktiskū pieeju importa tirgum (pēc analogijas skat. spriedumus, 1999. gada 12. oktobris, *Upjohn*, C-379/97, EU:C:1999:494, 43. punkts, kā arī 2002. gada 23. aprīlis, *Boehringer Ingelheim u.c.*, C-143/00, EU:C:2002:246, 46. punkts).
- 21 It īpaši vispirms ir jānorāda, ka preču zīmes īpašnieks nevar iebilst pret produkta atkārtotu iepakošanu, ja iepakojums, kuru šis īpašnieks izmanto EEZ līgumslēdzējā valstī, kurā importētājs produktu ir iegādājies, nevar tikt tirgots importētājvalstī tostarp tādēļ, ka tiesiskajā regulējumā vai valsts praksē šajā jomā ir pieļauti tikai noteikta izmēra iepakojumi, ja veselības apdrošināšanas noteikumos izdevumu atlīdzināšana ir atkarīga no iepakojuma izmēra vai zāļu izrakstīšanas pastāvīgās prakses dēļ, kuras pamatā tostarp ir standarti par ieteicamajiem apjomiem, ko noteikušas profesionāļu apvienības vai veselības apdrošināšanas iestādes (pēc analogijas skat. spriedumu, 1996. gada 11. jūlijs, *Bristol-Myers Squibb u.c.*, C-427/93, C-429/93 un C-436/93, EU:C:1996:282, 53. punkts).
- 22 Turpinot, kad saskaņā ar importētājvalstī spēkā esošajiem noteikumiem un praksi preču zīmes īpašnieks izmanto vairākus dažādus iepakojuma izmērus šajā valstī, tad konstatējums, ka kāds no šiem izmēriem tiek tirgots arī EEZ līgumslēdzējā valstī, no kuras tiek veikts eksports, nav pietiekams, lai pamatotu secinājumu, ka atkārtota iepakošana nav nepieciešama. Tirgu sadale pastāvētu, ja importētājs varētu pārdot precī tikai ierobežotā tās tirgus daļā (pēc analogijas skat. spriedumu, 1996. gada 11. jūlijs, *Bristol-Myers Squibb u.c.*, C-427/93, C-429/93 un C-436/93, EU:C:1996:282, 54. punkts).
- 23 Visbeidzot, paralēlajam importētājam ir jāpierāda, ka pastāv nosacījumi, kas liedz preču zīmes īpašniekam likumīgi iebilst pret zāļu vēlāku tirdzniecību (pēc analogijas skat. spriedumu, 2007. gada 26. aprīlis, *Boehringer Ingelheim u.c.*, C-348/04, EU:C:2007:249, 52. punkts).
- 24 Šajā gadījumā no lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu izriet, ka visās EEZ līgumslēdzējās valstīs, kurās *Ferring* tirgo *Klyx*, tostarp valstīs, uz kurām attiecas pamatlīeta, tas tiek tirgots vienādos iepakojumos.
- 25 Savukārt no Tiesas rīcībā esošās informācijas neizriet, ka šajā gadījumā būtu konstatējama kāda no šī sprieduma 21. punktā izklāstītajām situācijām vai ka tirdzniecības brīdī valdošo īpašo apstākļu dēļ *Klyx* faktiskā piekļuve Dānijas tirgum būtu liegta.

- 26 Iesniedzējtiesai ir jāpārbauda, vai pamatlietā ir konstatējams viens vai vairāki no šī sprieduma 21. punktā uzskaitītajiem apstākļiem. Ja tas tā nav, preču zīmes īpašnieks var iebilst pret apstrīdēto atkārtoto iepakošanu, jo paralēli importētais izstrādājums Dānijā var tikt tirgots tādā pašā iepakojumā, kādā tas tiek tirgots Norvēģijā.
- 27 *Orifarm* savos rakstveida apsvērumos norāda, ka tirgus sadale ir neatņemamas iebilduma pret atkārtotu iepakošanu sekas, jo importētājs Dānijas viena flakona *Klyx* iepakojumu tirgū var iekļūt tikai tad, ja tas šo izstrādājumu importē no Norvēģijas tajā pašā iepakojumā. Tādējādi, neveicot apstrīdēto atkārtoto iepakošanu, importētais izstrādājums varētu tikt tirgots tikai ierobežotā Dānijas tirgus daļā.
- 28 Šajā ziņā ir jāatzīst, ka lietas materiālos nav neviena elementa, kas ļautu konstatēt, ka *Klyx* desmit devu iepakojumu tirgus būtu tikai ierobežota importētājvalsts, proti, Dānijas, tirgus daļa. Iesniedzējtiesai katrā ziņā ir jāpārbauda, vai pamatlietā šis nosacījums ir izpildīts.
- 29 Šādos apstākļos uz uzdotajiem jautājumiem ir jāatbild, ka Direktīvas 2008/95 7. panta 2. punkts ir interpretējams tādējādi, ka preču zīmes īpašnieks var iebilst pret zāļu tirdzniecību, ko veic paralēlais importētājs, ja pēdējais minētais šīs zāles ir atkārtoti iepakojis jaunā iepakojumā un uz tā piestiprinājis preču zīmi, ja, pirmkārt, attiecīgās zāles drīkst tirgot EEZ līgumslēdzējā importētājvalstī tādā pašā iesaiņojumā, kādā tās tiek tirgotas EEZ līgumslēdzējā eksportētājvalstī, un, otrkārt, importētājs nav pierādījis, ka importētais izstrādājums var tikt tirgots tikai ierobežotā importētājvalsts tirgus daļā, tas ir jāpārbauda iesniedzējtiesai.

Par tiesāšanās izdevumiem

- 30 Attiecībā uz pamatlietas pusēm šī tiesvedība ir stadija procesā, kuru izskata iesniedzējtiesa, un tā lemj par tiesāšanās izdevumiem. Izdevumi, kas radušies, iesniedzot apsvērumus Tiesai, un kas nav minēto pušu izdevumi, nav atlīdzināmi.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (piektā palāta) nospriež:

Eiropas Parlamenta un Padomes 2008. gada 22. oktobra Direktīvas 2008/95/EK, ar ko tuvina dalībvalstu tiesību aktus attiecībā uz preču zīmēm, 7. panta 2. punkts ir interpretējams tādējādi, ka preču zīmes īpašnieks var iebilst pret zāļu tirdzniecību, ko veic paralēlais importētājs, ja pēdējais minētais šīs zāles ir atkārtoti iepakojis jaunā iepakojumā un uz tā piestiprinājis preču zīmi, ja, pirmkārt, attiecīgās zāles drīkst tirgot importētājvalstī, kas ir 1992. gada 2. maija Līguma par Eiropas Ekonomikas zonu puse, tādā pašā iesaiņojumā, kādā tās tiek tirgotas eksportētājvalstī, kas ir Līguma par Eiropas Ekonomikas zonu puse, un, otrkārt, importētājs nav pierādījis, ka importētais izstrādājums var tikt tirgots tikai ierobežotā importētājvalsts tirgus daļā, tas ir jāpārbauda iesniedzējtiesai.

[Paraksti]